

Pohjois-Savon liitto
PL 247
70101 KUOPIO

Ville Heinonen, opetus- ja kulttuuriministeriö, PL 29, 00023 Valtioneuvosto

Pohjois-Savon liiton esitys koulutustarjonnan tavoitteiksi 2016

Tulevia määrällisiä koulutus- ja aloittajamääriä tarkistetaan neljän vuoden välein koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa (KESU). Pohjois-Savon esitys koulutustarjonnasta vuodelle 2016 laadittiin yhteistyössä oppilaitosten, elinkeinoelämän ja työmarkkinajärjestöjen, ELY-keskuksen sekä maakuntaliiton kanssa. Taustatietoa laadintaan saatiin noin 80 yrityksen ja eri alojen asiantuntijoiden haastatteluista sekä valmistuneiden sijoittumistiedoista. Koulutustarjonnasta Pohjois-Savossa on yhtenevä näkemys lukuun ottamatta käsi- ja taideteollisuuden aloittajamääriä.

Pohjois-Savon laskennallinen aloittajatarve kaikilla koulutusasteilla vuonna 2016 on yhteensä 4175 aloittajaa (taulukko 1). Mitoituksessa on otettu huomioon koulutukseen tuleva 16-18 –vuotiaiden ikäluokka. Laskennallinen aloittajatarve kuvaa Pohjois-Savon maakunnan työvoimatarpeeseen perustuvaa aloittajatarvetta. Se ei ota huomioon oppilaitosten kansallista koulutustehtävää. Tämä näkyy selkeimmin yliopistossa, minkä koulutusvolyyymiä ei voida mitoittaa vain maakunnan tarpeen perusteella.

Taulukko 1. Pohjois-Savon esitys koulutusastekohtaisiksi aloittajamääriksi.¹

Koulutusaste	Aloittaneet viimeinen vuosi	Laskennallinen aloittajatarve	Pohjois-Savon esitys	Muutos % aloittaneet / esitys
Ammatillinen peruskoulutus	2 842	2 518	2756	-3 %
Ammattikorkeakoulututkinto	1 444	997	1269	-12 %
Yliopistotutkinto	884	580	920	+4 %
Muu koulutus tai ei tutkintoa	0	79	0	0
Yhteensä	5 170	4 175	4945	-4 %

Koulutus mitoitetaan pienenevien nuorisoiäluokkien mukaan, minkä lisäksi kansallisesti halutaan tiivistää oppilaitosverkkoa ja tehostaa valmistuneiden työllistymistä. Koko maassa tavoitellaan 3 % aloittajamäärän vähentämistä. *Pohjois-Savossa nuorisoiäluokan pienenemisen vuoksi esitetään aloittajamäärän vähentämistä reilulla 4 %:lla. Tämä tarkoittaa ammatillisella II asteella 3 %:n ja ammattikorkeakoulussa 12 %:n vähennystä. Yliopistolle esitetään lisääntyneen kansallisen koulutustehtävän vuoksi kasvua 4 %.*

Aloittajamäärä tulee mitoittaa nuorisosteiden määrää suuremmaksi, kansallisesti on arvioitu, että yhtä nuorta kohden tulee olla 1,55 ”aloituspaikka”. Tämän lisäksi tulee huomioida oppilaitosten kansallinen koulutustehtävä, joka nostaa oppilasmäärää oman maakunnan työvoiman kysyntää suuremmaksi. *Pohjois-Savon maakuntavaltuusto päätti 8.6.2010 koulutustakuusta ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemisestä. Esityksen mukaiset koulutusresurssit on arvioitu riittäviksi näiden tavoitteiden saavuttamiseen.*

¹ Oheismateriaalina on yksityiskohtainen raportti koulutustarjonnan tavoitteista perusteluineen.

Nuorten elämänhallintaan liittyvät ongelmat ovat lisääntyneet. Ammatillisella toisella asteella on tarpeen lisätä oppilaanohjausta, kuraattorityötä sekä terveys- ja sosiaalipalveluja koulutuksen läpäisyn parantamiseksi ja ammattitaidon omaksumiseksi. Nämä menot tulee saada oppilaskohtaisen valtionavun piiriin.

Pohjois-Savo esittää ammatillisen peruskoulutukseen 2756 aloittajaa vuodelle 2016. Koulutusaloittain aloittajamääriä on esityksen mukaan tarpeen ***lisätä*** erityisesti sosiaali-, terveys- ja liikunta sekä luonnonvara- ja ympäristöaloilla. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla aloittajamäärän kasvattaminen kohdistuu lähihoitajien koulutukseen, jossa laskennallinen tarve olisi vieläkin suurempi, mutta koulutuksen resurssit eivät mahdollista esitystä suurempaa aloittajamäärää. Luonnonvara- ja ympäristöalalla aloittajamäärien nostamisen taustalla on metsätaloudessa metsäkoneenkuljettajien kasvava tarve (taulukko 2).

Savon koulutuskuntayhtymältä puuttuu metsäkoneen kuljettajien koulutuksen tutkinnonantolupa, vaikka koulutus on selvästi vetovoimaisin Suomessa ja työvoiman kysyntä on alueella runsasta. Metsäkonekoulutuksen eri toimipaikkoihin hakeutumisen ja työllistymisen alueet eivät ole päällekkäisiä, joten koulutuksen vakainaistaminen Pohjois-Savossa ei uhkaa muita nykyisiä toimipaikkoja.

Ammatillisen peruskoulutuksen aloittajamäärää esitetään ***laskettavaksi*** eniten luonnontieteiden ja kulttuurin aloilla. Luonnontieteissä aloittajamäärien lasku kohdistuu tietojenkäsittelyn koulutukseen. Taustalla on alan työtehtävien muuttuminen vaativammiksi ja suunnittelupainotteisemmiksi sekä tietoteknisen tuen tarpeen väheneminen ja työn integroituminen osaksi muita ammatteja. Ammatillisen perustutkinnon suorittaneet ovat työllistyneet huonosti. Kulttuurialalla aloittajamääriä on esityksen mukaan tarpeen laskea sekä viestintä- ja informaatiotieteissä sekä käsi- ja taideteollisuudessa. Ongelmat kulttuurialan tarjonnassa ovat olleet tiedossa jo pitkään, eikä niiden työllistävyys ole kehittynyt toivotulla tavalla.

Tekniikan ja liikenteen aloille esitetään ***nykytasoa*** vastaavaa aloittajamäärää. Kone-, metalli- ja energiatekniikkaan esitetään aloittajamäärien ***lisäämistä***. Maakunnan teknologiateollisuuden kannalta on tärkeää turvata alan perustyöntekijöiden saatavuus ja alalta valmistuneiden työllistyminen on ollut ammatillisen koulutuksen kärkipäässä maakunnan sisäisessä vertailussa. Tekniikan ja liikenteen koulutuslalle esitetään aloittajamäärien ***vähentämistä*** sähkö- ja automaatiotekniikkaan. Maakunnassa on jo aiempina vuosina ennakoitu kyseisten alojen työllisten määrän väheneminen, mutta siitä huolimatta alalta valmistuneiden työllistyminen on ollut heikkoa. Prosessi-, kemian ja materiaalitekniikkaan esitetään niin ikään aloittajamäärien ***laskua***. Taustalla on mm. paperiteollisuudessa meneillään oleva rakennemuutos. Koulutusta on kuitenkin tarkoitus kohdentaa jatkossa enemmän materiaalitekniikkaan ja kaivannaisteollisuuteen.

Taulukko 2. Koulutusalaakohtaiset muutokset suhteessa nykytilaan.

Koulutusala	Vähemmän	Nykyinen taso	Enemmän
1 Humanistinen ja kasvatustieteiden ala		2-aste: lastenohjaaja 2-aste ja amk: viittomakieli, yo: psykologia	
2 Kulttuuriala	2-aste ja amk: käsi- ja taideteollisuus; 2-aste: viestintä	2-aste, amk ja Sibeliusakatemia: tanssi ja musiikki	
3 Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	Amk: tradenomit	2-aste: liiketalous ja kauppa yo: kauppatiede ja sosiaalitiede	
4 Luonnontieteiden ala	2-aste: tietojenkäsittely Yo: nyk. biotieteet	Yo: tietojenkäsittely ja fysiikka	Yo: terveyden biotiede, ravitsemustiede, farmasia
5 Tekniikan ja liikenteen ala	2-aste ja amk: sähkö- ja automaatiotekniikka 2-aste: tietoliikennetekn, prosessi- ja materiaalitkn, ja vaatetus	2-aste: rakentaminen, ajoneuvotekn, elintarvike- ja biotekn, turvallisuusala amk: informaatiotekniikka, ympäristö, palo- ja pelastus, tieto- ja tietoliikennetekniikka, rakentaminen	2-aste ja amk: kone- ja energiatekniikka
6 Luonnonvara- ja ympäristöala	2-aste: puutarhatalous	2-aste: maatalous, luontoyrittäjä ja ohjelmajärjestelmä Amk: agrologit (maaseutuelinkeinot) Yo: ympäristötiede	2-aste: metsätalous (konekuljettaja)
7 Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	Amk: fysio- ja toimintaterapia	Amk: sosionomi, suuhygieniasta Yo: terveyshallinto, ravitsemustiede, lääkärit	2-aste: lähihoitajat, Amk: hoitotyö, röntgenhoitajat ja bioanalytiikot Yo: hammaslääkärit, farmaseutit
8 Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	2-aste: kokit, tarjoilijat	2-aste: matkailupalvelut Amk: restonomit (tapahtumajärjestäjä ja ravintola/hotelli)	2-aste: kotitalouspalvelut, siivoustyö
9 Muu koulutus		2-aste: pelastaja, hätäkeskuspäivystäjä	

Pohjois-Savo esittää ammattikorkeakoulutukseen 1269 aloittajaa vuodelle 2016. Esitys laskee aloittajamäärää 175 aloittajalla, mutta on suurempi kuin laskennallinen aloittajatarve. Ammattikorkeakoulu vastaa valtakunnalliseen koulutustarpeeseen erityisesti mm. suuhygienistien, röntgenhoitajien, bioanalytikkojen, matkailun ja kulttuurialan koulutuksessa.

Suurimmat aloittajamäärien *lisäämistarpeet* ammattikorkeakoulutuksessa ovat terveysalalla. Poistuma- ja työvoiman kysyntäennusteet edellyttäisivät korkeampia aloittajamääriä, mihin rajalliset koulutus- ja harjoittelupaikkaresurssit antavat mahdollisuuden.

Ammattikorkeakoulutuksen aloittajamääriä esitetään *laskettavaksi* kulttuurialan käsi- ja taideteollisuuden koulutuksessa sekä yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnonalalla. Nuorisoikäluokkien pienetessään nuorten kouluttamiseen heikosti työllistävälle alalle heikentää työvoiman saatavuutta ja pitää yllä itse luotua työttömyyttä ja tarvetta uudelleen koulutukseen. Käsi- ja taideteollisuuden koulutusta voidaan perustella valtakunnallisella koulutustehtävällä mutta myös koko maassa alan työllistyvyys on heikko. Pohjois-Savon liiton ja ELY-keskuksen mukaan käsi- ja taideteollisuuden aloittajamääriä tulee laskea enemmän, mihin ammattikorkeakoululla on valmiutta.

Kauppan alalle esitetään tradenomien aloittajamäärien *vähentämistä*. Työttömyys ammattialalla on edelleen suurta ja osin työmarkkinoille sijoitetaan koulutusta vastaamattomiin tehtäviin, joten aloittajien määrän vähentämistä tulisi erityisesti työmarkkinoiden näkökulmasta edelleen harkita.

Tekniikasta ja liikenteen alalla kokonaisaloittajamäärä *laskee* noin 30. Rakentamisessa aloittajamäärät *säilytetään* nykytasolla ja kone-, metalli- ja energiatekniikassa määrää *nostetaan* hyvän työllistymisen ja elinkeinoelämän tarpeiden perusteella. Sähkö- ja automaatiotekniikan aloittajamääriä *vähennetään* alojen heikomman työllistymisen vuoksi.

Pohjois-Savo esittää yliopistokoulutukseen 920 aloittajaa vuodelle 2016. Esityksen mukainen aloittajamäärä on yliopistossa selvästi suurempi kuin laskennallisen aloittajatarve, sillä yliopistolla on kansallinen koulutusvastuu farmasiassa, lääketieteessä, hammaslääketieteessä, sosiaalityössä, kansanterveystieteessä, ravitsemustieteessä ja sairaalafysiikassa.

Esitys *nostaa* yliopiston Kuopion kampuksen koko aloittajamäärää vain hammaslääketieteen uuden koulustehtävä 40 aloittajan verran. Lääketieteessä aloittajamäärää esitetään nostettavaksi 135:een. Lääketieteen koulutusta ei yliopiston ja yliopistosairaalan nykyresursseilla voi enempää korottaa. Yliopisto järjestää biotieteiden koulutuksen vastaamaan nykyistä paremmin työmarkkinoiden kysyntää, painotusta siirretään farmasiaan, ravitsemustieteeseen ja terveyden biotieteeseen sekä erikseen kasvibioteknologiaan ja eläinten hyvinvointiin. Myöhemmin vastaavalla tavalla muutetaan ympäristötieteiden koulutusta. Yliopisto aloittaa uuden puutieteiden koulutuksen yhdistämällä eri tieteenalojen osaamista puun materiaalien ja ominaisuuksien uudenlaiseen hyödyntämiseen.

Yliopistokoulutuksen sosiaalitieteiden koulutukseen esitetään *nykytasoa* vastaavaa aloittajamäärää. Koulutusalaan kohdistuu paineita väestön ikääntymisen ja uusien palvelujärjestelmien kehittämisen ja käyttöön oton vuoksi. Sosiaalitieteistä valmistuneet työllistyvät hyvin.

Valtakunnallisesti yliopistojen kauppatieteiden koulutus on laajaa, mikä näkyy alan työttömyydessä. Pohjois-Savo esittää kuitenkin kauppatieteiden aloittajamäärän säilyttämistä *nykytasossa*, jonka on todettu olevan riittävä ja realistinen.

Palo- ja pelastusalan ammatillisen peruskoulutuksen ja AMK-koulutuksen aloittajamäärät säilytetään *nykyisellään*. Niillä on erityisasema kansallisena koulutuksen, jonka vetovoima ja työllistyvyys ovat korkealla tasolla.

POHJOIS-SAVON LIITTO

Markku Rossi
maakuntahallituksen puheenjohtaja

Jussi Huttunen
maakuntajohtaja

Taulukko 3. Pohjois-Savon esitys koulutusaloiksi aloittajamääräksi ja muutosprosentti.

Koulutusala / Koulutusaste	Aloittaneet viimeinen vuosi	Laskennallinen aloittajatarve	Pohjois-Savon esitys	Muutos % aloittaneet / esitys
1 Humanistinen ja kasvatustieteiden ala	83	194	80	-4
Ammatillinen peruskoulutus	48	39	40	-17
Ammattikorkeakoulututkinto	19	17	25	32
Yliopistotutkinto	16	138	15	-6
2 Kulttuuriala	335	124	263	-21
Ammatillinen peruskoulutus	152	53	116	-24
Ammattikorkeakoulututkinto	169	36	132	-22
Yliopistotutkinto	14	35	15	7
3 Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	679	545	575	-15
Ammatillinen peruskoulutus	275	222	220	-20
Ammattikorkeakoulututkinto	215	214	180	-16
Yliopistotutkinto	189	109	175	-7
4 Luonnontieteiden ala	346	124	210	-39
Ammatillinen peruskoulutus	91	18	30	-67
Ammattikorkeakoulututkinto	34	39	0	-100
Yliopistotutkinto	221	67	180	-19
5 Tekniikan ja liikenteen ala	1 659	1 330	1582	-5
Ammatillinen peruskoulutus	1 174	994	1130	-4
Ammattikorkeakoulututkinto	485	235	452	-7
Yliopistotutkinto	0	100	0	
6 Luonnonvara- ja ympäristöala	277	266	345	25
Ammatillinen peruskoulutus	175	204	250	43
Ammattikorkeakoulututkinto	52	51	45	-13
Yliopistotutkinto	50	11	50	0
7 Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	1 155	964	1275	10
Ammatillinen peruskoulutus	381	489	435	14
Ammattikorkeakoulututkinto	380	361	355	-7
Yliopistotutkinto	394	114	485	23
8 Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	440	515	415	-6
Ammatillinen peruskoulutus	350	475	335	-4
Ammattikorkeakoulututkinto	90	36	80	-11
Yliopistotutkinto	0	4	0	
9 Muu koulutus	196	113	200	2
Ammatillinen peruskoulutus	196	23	200	2
Ammattikorkeakoulututkinto	0	9	0	
Yliopistotutkinto	0	2	0	
Muu koulutus tai ei tutkintoa	0	79	0	
Yhteensä	5 170	4 175	4945	-4

Katuosoite / Street address

POHJOIS-SAVON LIITTO
REGIONAL COUNCIL OF POHJOIS-SAVO
Sepänkatu 1, KUOPIO

Postiosoite / Mailing address

PL / P.O.Box 247
FIN-70101 KUOPIO
Finland

Puh. / Tel.

+358 (0) 17 550 1400
Faksi / Fax
+358 (0) 17 262 5090
+358 (0) 17 550 1428

Sähköposti / E-mail

etunimi.sukunimi@pohjois-savo.fi
forename.surname@pohjois-savo.fi
Internet
http://www.pohjois-savo.fi